

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

нігілістичні настрої, що свідчить про відсутність цілісного світосприйняття, усталеної ціннісної системи. Про негативну конотацію образу **батька** сигналізує поява в контексті численних сленгізмів, колоквиалізмів, епітетів знижено-оцінного забарвлення – атрибутів аналізованого образу.

Як бачимо, моделювання образу **батька** на семантичному рівні "**соціальне життя**" є тематично та стилістично неоднорідним, при цьому відчутним є намагання поетів вийти за рамки літературної традиції окреслення аналізованого мовообразу. Художній світ є відображенням стану суспільної свідомості, отже, аналіз поетичного досвіду авторів-сучасників уможливорює краще розуміння процесів, які відбуваються в сучасній українській колективній свідомості. Виходячи з цього, літературні критики головним завданням поетичного покоління кінця ХХ – початку ХХІ ст. вважають "пережиття" кризової, перехідної стадії літературного й культурного процесу та подальше формування засад нової української культурної свідомості.

Література

1. Словник української мови : в 11 т. / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР / гол. ред. кол. І. К. Білодід. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – т. I.
2. Махов Ф. С. Кого мы растим: беседы о отцовском и материнском воспитании / Ф. С. Махов. – М., 1989.
3. Усанова Л.А. Православний архетип сім'ї у контексті комунікативних відносин: дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Усанова Людмила Анатоліївна. – Київ, 2002. – 174 с.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВАГІТНИХ ЖІНОК

Борисова А. В.

Жінки в період вагітності часто відвідують жіночу консультацію у зв'язку з необхідністю постійного спостереження, як за загальним перебігом вагітності, так і за розвитком плоду, проходять різні обстеження, і, отже, є пацієнтками лікувального закладу. Крім того, за даними Т.Т. Сорочіної, сьогодні більше 50% вагітних жінок за медичними показаннями проходять лікування у відділенні патології з приводу різних ускладнень вагітності, тому можна говорити про те,

що в даний період вагітна жінка сприймається соціальним оточенням, як не зовсім здорова людина, що знаходиться в кризовому стані. Причому, самосприйняття вагітних часто відповідає громадському уявленню. На думку більшості фахівців в галузі медицини та психології (Абрамченко В.В., Ланцбург М.Є., Філіппова Г.Г. та ін.), даний стан є скоріше фізіологічною і психологічною кризою, обумовленою як перебудовою механізмів адаптації всього організму, емоційними змінами, так і новим станом розвитку особистості жінки.[1]

Л. С. Виготський визначав кризу «як розпад старої і виникнення нової ситуації розвитку». Очевидно, що вагітність також може бути розглянута як зміна соціальної ситуації розвитку, оскільки вона передбачає не тільки тілесні зміни, але й зміна у відносинах з оточуючими, сім'єю, колективом, суспільством. Тобто, змінюється не тільки фізіологічне і психологічний стан вагітної, але і її соціальне становище.

Будь-які стосунки змінюються, якщо в них доводиться звільнити місце і для дитини. Відносини з батьками теж змінюються: народивши дитину дочка сама стає матір'ю, і, відповідно, змінить своє місце в родині, яке вона займала. Постає питання про те, як виховувати дитину та як себе поводити з оточуючими в новій соціальній ролі. Декретна відпустка та зменшення взаємодії з оточуючими через «фізичні обмеження» вагітної призводить до стану ізольованості. Саме тому необхідно надавати соціальні послуги вагітним в специфічній формі.

Таким чином, можна говорити про те, що вагітні жінки в даний період свого життя сприймаються суспільством відповідно до їх нового статусу, обумовленого самою вагітністю. Це дає нам право виділити дану категорію жінок в окрему соціальну групу. Кожна соціальна група займає в суспільстві певне соціальне місце. А оскільки, основним ознакою соціальної структури суспільства є нерівність індивідів і груп по відношенню один до одного, то для того, щоб виявити статусні особливості вагітних жінок, необхідно розглянути їх положення в системі відносин з іншими суспільними групами та соціальними інститутами.

Існує безліч форм соціальних проблем людини. Оскільки проблеми обов'язково супроводжуються наявністю соціально-психологічних потреб, тому розглянемо сфери потреб :

1. Потреба «ДЛЯ ІНШИХ». Найбільш яскраво потреба «ДЛЯ ІНШИХ» виражені в альтруїзмі, в готовності самовіддано служити іншим людям, жертвувати собою в ім'я іншого. Найчастіше ця потреба захисту слабкого, потреба безкорисливого спілкування.

2. Потреба «ДЛЯ СЕБЕ». Потреба, спрямована на самоствердження в суспільстві, на самореалізацію особистості. Це потреба самоідентифікації людини. Потреба зайняти своє гідне місце в суспільстві, в колективі. Не в останню чергу така потреба спрямована на бажання володіти певною владою. «ДЛЯ СЕБЕ» є соціальною потребою людини тому, що реалізована вона може бути тільки через потребу «ДЛЯ ІНШИХ».

3. Потреба «РАЗОМ З ІНШИМИ». Це ціла група потреб, визначальна причини об'єднаних дій багатьох людей, суспільства в цілому. А саме: потреба безпеки, свободи, миру, потреба приборкання агресора, потреба зміни політичного режиму. Особливість потреби "РАЗОМ З ІНШИМИ" полягає в тому, що люди об'єднуються для вирішення назрілих завдань суспільного характеру. [2]

Соціальні потреби задовольняються не автоматично, а тільки організованими зусиллями членів суспільства. Відсутність можливостей для задоволення соціальних потреб, змушує людину засумніватися у власній повноцінності. Без задоволення такого роду потреб особистість відчуває себе слабкою, безпорадною, приниженою, що часто штовхає людину до прояву агресії, антисоціальних вчинків. Кожен в нашому суспільстві потребує стабільної, постійної, як правило, високої самооцінки. До соціальних потреб людини також відносяться самоповага, наявність почуття власної гідності, підкріплюється ставленням з боку інших людей. Задоволення потреби в самоповазі веде до появи почуття впевненості в собі. Відчуття власної гідності, сили особистості, дієздатності і необхідності в цьому світі приводить особистість до досягнення певних результатів. Неможливість задовольнити такі потреби веде людину до результатів абсолютно інших.[3]

Відповідно до наведених вище соціальних потреб можна виділити три основні сфери життєдіяльності, в яких можуть виникати соціально-психологічні проблем у вагітних жінок:

- Сфера «Я» включає в себе потребу в повазі інших – основою для вирішення цих проблем є самоідентифікація жінкою себе як матері. Оскільки суспільстві звично приймати і схвалювати те, що не суперечить суспільним нормам, то жінка має визначити, що для неї

означає бути матір'ю. Тому така проблема продукує відповідальне ставлення матері до своєї дитини та до самої себе з дотриманням певних норм та традицій культури, в якій вона живе.

- Сфера «Я і дитина» базується турботі про інших – задоволення такої потреби буде базуватися саме на успішній реалізації виховної функції. У вагітних виникає необхідність у створенні максимально комфортних умов для появи дитини, її розвитку. Всі їх сили та час спрямовані на розвиток своїх певних знань та здобуття нових навичок, метою яких є саме турбота та піклування про дитину. Для цього необхідними стають консультації у різних спеціалістів з метою якісного поповнення своїх знань стосовно нової ролі «материнства». Проблема усвідомлення того, що взаємодія з дитиною, це не лише догляд за нею – взаємодія з дитиною включає в себе догляд, виховання, спілкування, спільну діяльність. Існують певні способи догляду за дитиною. На курсах для вагітних достатньо велику кількість уваги приділяють тому, як дитину правильно годувати, купати, гратись. Також вчені виділили основні моделі виховання з можливими наслідками. Таке неявне, приховане батьківське «навчання» було вперше описане американськими психологами Робертом і Мері Гулдинг.[4]

- Сфера «Я і суспільство» стосується проблем що до спільної діяльності, змін зв'язку з оточуючими людьми – кожному з нас необхідно спілкування з оточуючими, а під час вагітності багато чого змінюється, а інколи і псується. В зв'язку з фізичними особливостями перебігу вагітності з 30 тижня вагітності в Україні на законодавчому рівні передбачено відпустку. Таким чином у вагітної відбувається розвив з тими умовами, які надавали їй відчуття спільної діяльності, тобто відчуття особистої значущості в групі. Тому виникає потреба в підтримці та коригуванні спілкування з оточуючими під час вагітності.

Список використаних джерел

1. Мовчан Н. Вагітність з точки зору психології /Психолог довкілля – 2010р.
2. Консультування з питань вагітності: навч. посіб./ за заг. ред. Н.Я. Жилки, О.Г. Карагодіної. – К.: Вид. дім «Калита», 2007.
3. Типова технологія соціальної роботи з клієнтами (О. О. Яременко, С. В. Толстоухова, Р. Я. Левін) // Український соціум. - 2004. - № 1 (3). - С.64-75
4. М. Гулдинг, Р. Гулдинг. Психотерапія нового рішення. . М,1997